

Forudsætninger for succesrigt netværksarbejde

Det europæiske netværk ud- og videreuddannelse inden for sikkerhed og sundhedsbeskyttelse ENETOSH tilbyder den første og hidtil eneste platform for en systematisk erfaringsudveksling om spørgsmål vedrørende ud- og videreuddannelse inden for sikkerhed og sundhed.

Den Europæiske Kommission understøttede opbygningen af netværket i forbindelse med LEONARDO DA VINCI programmet fra oktober 2005 til september 2007. Projektet startede med 13 partnere fra 10 lande. I dag er der 36 partnere fra 16 europæiske lande, som arbejder sammen i ENETOSH. Netværkets koordination udføres af BGAG - Institut Arbeit und Gesundheit der Deutschen Gesetzlichen Unfallversicherung (DGUV - instituttet for arbejde og sundhed fra den tyske lovpligtige ulykkesforsikring).

ENETOSH's målsætning

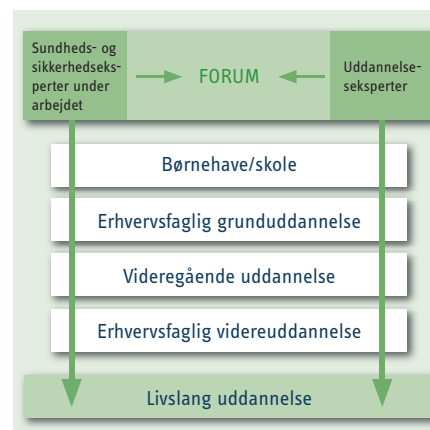
ENETOSH yder et bidrag til en fælles kvalitetssikring af ud- og videreuddannelsen inden for sikkerhed og sundhedsbeskyttelsen i Europa og giver impulser for en kvalitativt god integrering af sikkerhed og sundhedsbeskyttelsen i uddannelsessystemet.

Således realiserer ENETOSH et vigtigt mål for det Europæiske Fællesskabs strategi til sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2007-2012. I overensstemmelse med det overordnede princip, at sikkerhed og sundhed er integrale dele af „lifelong learning“, dækker ENETOSH alle uddannelsesområder lige fra børnehaven over skolen, erhvervsud-

dannelsen, højere læreanstalter og helt hen til erhvervmæssig videreuddannelse.

Netværket ENETOSH henvender sig til følgende målgrupper:

- Undervisere og trænere fra ulykkesforsikringsselskaberne i Europa
- Uddannelsespersonalet inden for almen og erhvervmæssig uddannelse (personale i børneinstitutioner, lærere, uddannere, højskolelærere, frie trænere)
- Multiplikatorer og politiske beslutningstagere (repræsentanter fra forbund, ministerier, socialpartnere, EU-Kommission).

For at opnå denne målsætning er der hidtil samlet 332 eksempler på god praksis inden for ud- og videreuddannelsen inden for sikkerhed og sundhedsbeskyttelsen fra 26 lande. Desuden er der udviklet en kvalitetsstandard for uddannere og trænere for sikkerhed og sundhed.

Editorial

Nu er ENETOSH selvstændig. Det er en god anledning, til at skue tilbage og spørge om resultaterne af EU-projektet. I det følgende beskrives opbygningen af netværket, spørges om betingelserne for et godt netværksarbejde og gives et ud-blik over ENETOSH's fremtid.

Ulrike Bollmann

Indhold

- 1 | Editorial
  - | Forudsætninger for succesrigt netværksarbejde
- 2 | Succesfaktorer - hindringer
  - | Eksempler på god praksis
  - | ENETOSH standard
- 3 | Evaluation af netværket
  - | ENETOSH milepæle
- 4 | Træning & innovation
  - | ENETOSH's fremtid
  - | ENETOSH partnere

BGAG - Institut Arbeit und Gesundheit der Deutschen Gesetzlichen Unfallversicherung (DGUV)
Königsbrücker Landstr. 2, 01109 Dresden

Redaktion: Dr. Ulrike Bollmann
E-Mail: enetosh@dguv.de
Internet: www.enetosh.net

ENETOSH er et åbent netværk - gør brug af vores Who is Who eller bliv selv medlem af ENETOSH!

Education and Culture

Leonardo da Vinci

SUCCEKFAKTORER FOR ET SUCCESRIGT NETVÆKKSARBEJDE

- God indbyrdes kommunikation mellem netværkspartnerne
- Gensidig forståelse & tillid
- Udveksling af idéer & erfaringer
- Kun lidt hierarki & bureaukrati
- God balance mellem at give & at tage
- Transparens
- Fælles opgave
- Aftale i fællesskab af mål og forholdsregler
- En kulturel forandring inden for netværket
- Regelmæssige personlige møder
- Tilvækst af partnere
- Langsigtet udformet udvikling af den idé, som står bag netværket
- Konsekvent evaluation, som ledsager processen
- Politisk ramme (f.eks. EU-Fællesskabets strategi, EQR)

HINDRINGER FOR SUCCESRIGT NETVÆKKSARBEJDE

- Sproglige barrierer
- Hovedvægten ligger på kommunikationen mellem netværkskoordinator og enkelte partnere
- Hyppig udskiftning af personer
- Forskellige eller forskelligt udviklede systemer af ud- og videreuddannelse inden for sikkerhed og sundhedsbeskyttelse i Europa
- Manglende interaktion mellem systemerne for ud- og videreuddannelse inden for sikkerhed og sundhedsbeskyttelse og det almene uddannelsessystem på nationalt plan
- Manglende understøttelse af netværkets arbejde fra de nationale institutioner

ENETOSH standard

ENETOSH standarden stræber efter en fælles forbedring af kvaliteten af uddannere og trænere inden for sikkerhed og sundhedsbeskyttelse i Europa. Det særlige ved denne standard er, at den både omfatter kompetencer på området „Training the trainer“ og også på området sikkerhed og sundhed.

Standarden hjælper til at vinde og udvikle personale. Desuden kan den tjene som grundlag for udviklingen af træning. På nationalt plan kan ENETOSH-standardens bruges til personcertificering.

ENETOSH-standardens omfatter fire kompetenceområder:

1. Ud- og videreuddannelse
2. Sikkerhed og sundhed ved arbejdet
3. Firmamæssigt sundhedsmanagement
4. Arbejdsbeskyttelsesmanagement.

Eksempler på god praksis

Søgningen efter, udvalget og behandlingen af eksempler på god praksis inden for ud- og videreuddannelsen inden for sikkerhed og sundhedsbeskyttelse for ENETOSH foregår kvalitetssikret. I forbindelse med EU-projektet er der udviklet en kvalitetssikring, hvortil f.eks. følgende instrumenter hører: en liste over kriterier for udvalget af eksempler på god praksis, et spørgeskema, et codesystem, et rådgivende redaktionsudvalg med vedtægter samt en adfærdsnorm for brugen af ENETOSH-plattformen. Brugen af disse instrumenter følger et defineret forløbsskema.

Alle de udvalgte eksempler på god praksis offentliggøres i en database på ENETOSH-

platformen (toolbox). Man kan søge eksemplerne ved hjælp af visse udvalgs-kriterier eller via stikord. Der vises en kort information på engelsk og et link til projektets eller institutionens side på det pågældende lands sprog. Bestemte eksempler på god praksis vises udførligt (Good practice) eller sammenfattes til emnetyngdepunkter (News).

Eksemplerne på god praksis tjener bl.a. til at give idéer til metodiske innovationer for ud- og videreuddannelsen inden for sikkerhed og sundhedsbeskyttelse i Europa og skal fremme integrationen af sikkerhed og sundhedsbeskyttelse i de nationale uddannelsessystemer.

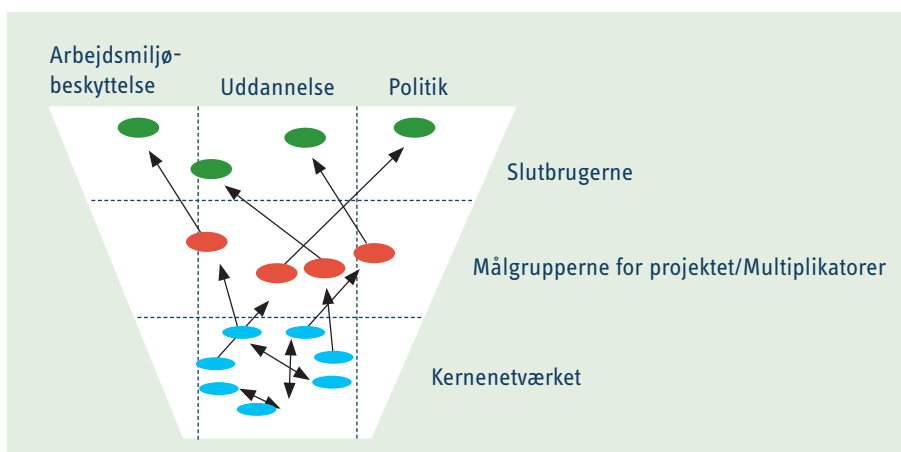
ENETOSH kompetencestandardens er anerkendt af 14 institutioner fra 10 europæiske lande. Den foreligger på 11 sprog og kan downloades fra ENETOSH-plattformen sammen med tilsvarende checklister: www.enetosh.net.

Standarden bliver til stadighed videreudviklet i samarbejde med Technische Universität i Dresden.

3. Projektet i Prag: Her bliver der lagt sidste hånd på ENETOSH standarden

Evaluation af netværket

Evaluationen af ENETOSH-projektet foregik procesledsagende og blev gennemført af Leuphana Universitetet i Lüneburg, Institut für Evaluation und Qualitätsentwicklung (institut für evaluation og kvalitetsudvikling). Både samarbejdet i projektet (intern evaluation) og opfattelsen af projektet og dets resultater udefra (ekstern evaluation) blev evalueret.

Den eksterne evaluation baserede på en model, som skelnede mellem tre forskellige målgrupper: partnere i kernenetværket, multiplikatorer, slutbrugere fra tre forskellige områder (arbejdsbeskyttelse, uddannelse, politik).

Der blev især benyttet standardiserede spørgeskemaer og ført halv-strukturerede interviews. Desuden blev accessen til ENETOSH internet-platformen evalueret statistisk (logfile-statistikker).

På en femtrinet skala fra 1 = særdeles utilfreds til 5 = særdeles tilfreds stiger projektpartneres gennemsnitlige tilfredshed i løbet af projektet fra 3,5 over 4,2 til 4,6. På spørgsmålet om projektets største præstationer udkrystalliserede der sig fire emner: Eksempler på god praksis, internet-platform, standarderne og netværks-etableringen.

Af de 83 multiplikatorer og slutbrugere, som deltog i den eksterne evaluation i foråret 2007, deltog 15 ved den gentagne rundspørge i efteråret 2007, hvilket svarer til en tilbagemeldingskvote på ca. 27 %. Ved den gentagne rundspørge havde 54 % af de spurgte allerede gjort andre opmærksomme på projektet (ialt ca. 250 personer). 78 % af multiplikatorerne og slutbrugerne synes, at

projektet skal blive ført videre, eller de ville selv være interesseret i et medarbejde ved videreførelsen (75%). Multiplikatorerne vurderer projektet til generelt og indholdsmæssigt at være rigtigt. Multiplikatorernes kritik går gennemgående i den retning, at skridtet til praksis og dermed til anerkendelsen af standarden mangler. Der bør blive gået mere ind i dialogen for at udbrede resultaterne.

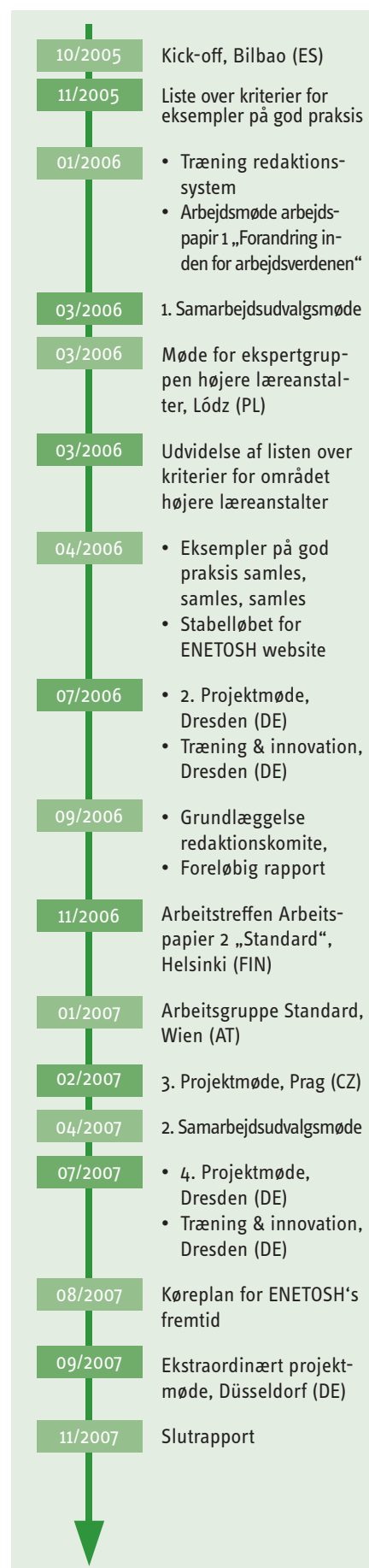
Hvis man betragter antallet af de forskellige besøg af ENETOSH-platformen, kan man fastslå en klart stigende tendens i løbet af projektet. Samtidig med, at besøgerantallet stiger, falder dog antallet af besøgte sider og opholdstiden på den enkelte side. Hvor der i 2007 var ialt 12.300 personer, som besøgte ENETOSH-platformen, var det i løbet af de første seks måneder efter projektets afslutning allerede 24.986 forskellige besøgere.

2005: Underskrivelsen af aftalen i det Nationale Agentur for Uddannelse i Europa

(Fra venstre: Klaus Fahle, Ulrike Bollmann og Walter Eichendorf)

ENETOSH milepæle

Internationalt forum: Træning & innovation

Træning & innovation startede 2001 som mødested for trænerne fra erhvervsulykkesforsikringerne i Tyskland. Under ENETOSH's ledelse har Træning & innovation udviklet sig til et internationalt forum til udveksling af viden og erfaringer for spørgsmål vedrørende ud- og videreuddannelse inden for sikkerhed og sundhedsbeskyttelse. Fra 2004 er arrangementet blevet organiseret i samarbejde med det europæiske agentur for sikkerhed og sundhedsbeskyttelse.

Hvor træning & innovations tyngdepunkt i begyndelsen lå på didaktisk-metodiske innovationer til understøttelse af videnstransfer inden for arbejdsbeskyttelse, blev den indholdsmæssige målsætning for arrangementet med ENETOSH udvidet til understøttelse af integration af sikkerhed og sundhed inden for ud- og videreuddannelsen i det hele taget.

Træning og innovation henvender sig til alle, som har at gøre med spørgsmål om sikkerhed og sundhed på ud- og videreuddannelsesområdet, til personalet i børneinstitutioner, lærere, undervisere samt politiske beslutningstagere, som ønsker at gøre noget for at integrere sikkerhed og sundhed i uddannelsesforanstaltninger og uddannelsesinstitutioner.

Op til i dag har følgende grundprincipper for foranstaltningen holdt sig:

- Deltagerne er aktører eller bliver i løbet af foranstaltningen til engagerede aktører, som opdager deres egne resurser
- Foranstaltningen bliver bevidst iscenesat, dvs. at enhver Træning & innovation baserer på en egen dramaturgi og metaforik
- Der anvendes usædvanlige foranstaltningsmetoder
- Der bliver grebet nye emner op og sættes indholdsmæssige og metodiske impulser
- Deltagerne knytter indbyrdes et net af interessante arbejdskontakter
- Programmet udvikles af et organisations-team, en styringsgruppe; siden 2006 med medlemmer fra ENETOSH-netværket
- Foranstaltningens proces og resultater evalueres allerede under foranstaltningen
- Resultaterne dokumenteres på internet: <http://www.dguv.de/bgag/de/veranstaltungen/tundi/index.jsp> og www.enetosh.net. Til Træning & innovation 2007 udkommer en egen rapport.

Enhver Træning & innovation er en milepæl ved de fælles bestræbelser på at forbedre kvaliteten af ud- og videreuddannelsen inden for sikkerhed og sundhedsbeskyttelse og integrationen af sikkerhed og sundhedsbeskyttelse i uddannelsessystemerne i Europa.

ENETOSH's fremtid

Som vigtige punkter på ENETOSH's fremtidige agenda kan fremhæves:

- Videreudvikling og realisering af ENETOSH-standarden
- Brug af ENETOSH-mentorer på nationalt plan
- Udveksling via systemerne for ud- og videreuddannelse inden for sikkerhed og sundhedsbeskyttelse i Europa (f.eks. i internationale og nationale workshops)
- Realisering af ENETOSH i kandidatlandene.

Partnere i ENETOSH-netværket

Kernenetværk

BGAG – Institut for arbejde og sundhed fra den tyske lovpligtige ulykkesforsikring

CIVOP – Trænings-, informations- og servicecenter for sikkerhed og sundhedsbeskyttelse ved arbejdet, Den Tjekkiske Republik

BAR U&F – Rådet for arbejdsmiljøet inden for sektorerne Undervisning & Forskning, Danmark

Leuphana Universitetet i Lüneburg, Tyskland

BG BAU - Byggeindustriens brancheulykkesforsikring, Tyskland

BGW – Brancheulykkesforsikringen for sundhedsvæsen og velfærd, Tyskland

ISPESL - Det nationale institut for arbejdssikkerhed og prævention, Italien

LDRMT – Det litauiske træningsinstitut for industri og arbejde

Safety Science Group ved det Tekniske Universitet i Delft, Nederlandene

AUVA – Almindelige ulykkesforsikringsanstalt, Østrig

NIOM – Nofer-institut for arbejdsmedicin, Polen

Det finske institut for sundheden ved arbejdet (FIOH), Finland

ISGUM – Centrum for sundhed og sikkerhed ved arbejdet, Tyrkiet

Følgende institutioner har aktivt medarbejdet som stille partnere under projektets løbetid: CIOP-PIB (PL), RGUVV (DE), BAuA (DE), DGB-Bildungswerk (DE), LAS (DE), HSL (UK), MO-SHA (MK), Arbeitsinspektorat (AT), TÜV SÜD (DE), Universität Hannover-Weiterbildungstudium Arbeitswissenschaft (DE), VUBP (CZ), Universitetet i Nottingham (UK), Prevent (BE), SUVA (CH), ROMTENS stiftelsen (RO).

Nye medlemmer efter ophøret af projektets løbetid er:

AIAS (IT), AWO Sachsen (DE), Universitetet i München – Institut og poliklinik for arbejds-, social- og miljømedicin (DE), EFBH (EU) og det nationale netværk i Portugal med hidtil tre individuelle medlemmer.